

John Boyne

De jongen op de berg

ISBN 978-90-225-7553-6

ISBN 978-94-023-0497-8 (e-boek)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Boy at the Top of the Mountain*

Vertaling: Bert Meelker

Omslagontwerp: Penguin Random House UK

Omslagbeeld: iStock

Aanpassing Nederlands omslag: DPS design & prepress services, Amsterdam

Illustratie p. 10: © Liane Payne

Zetwerk: CeevanWee, Amsterdam

© 2015 John Boyne

All rights reserved.

Published by arrangement with Random House Children's Publishers UK, a division of The Random House Group Limited

© 2015 voor de Nederlandse taal: Meulenhoff Boekeriej bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor mijn neefjes, Martin en Kevin

DEEL I

1936

I

Drie rode vlekjes op een zakdoek

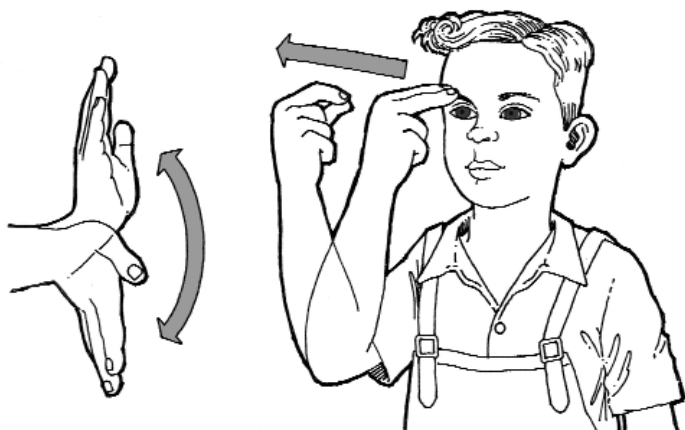
Hoewel de vader van Pierrot Fischer niet was omgekomen in de Grote Oorlog, heeft zijn moeder altijd volgehouden dat die oorlog wel zijn dood werd.

Pierrot was niet de enige zevenjarige in Parijs die maar één ouder had. De jongen die voor hem zat in de les had zijn moeder niet meer gezien sinds ze er vier jaar geleden vandoor was gegaan met een verkoper van encyclopedieën, terwijl de pestkop van de klas, die Pierrot 'Le Petit' noemde omdat hij zo klein was, een kamertje had boven de tabakszaak van zijn grootouders aan de Avenue de la Motte-Picquet. Daar bracht hij het grootste deel van zijn tijd door met waterballonnen uit het raam gooien naar voorbijgangers op straat en dan deed hij net alsof hij er niets mee te maken had.

En in een appartement op de begane grond in zijn eigen huizenblok aan de nabijgelegen Avenue Charles-Floquet woonde Pierrots beste vriend Anshel Bronstein alleen met zijn moeder, madame Bronstein, omdat zijn

vader twee jaar daarvoor was verdronken bij een poging om het Kanaal over te zwemmen.

Pierrot en Anshel waren slechts twee weken na elkaar geboren en dus praktisch als broers opgegroeid: de ene moeder paste op beide baby's wanneer de andere even moest slapen. Maar in tegenstelling tot veel echte broers maakten ze nooit ruzie. Anshel was doof geboren, zodat de jongens al heel vroeg een soort gebarentaal hadden ontwikkeld, en soepel met elkaar communiceerden door middel van behendige vingerbewegingen waarmee ze alles konden uitdrukken wat ze wilden zeggen. Ze bedachten zelfs speciale tekens voor elkaar om te gebruiken in plaats van hun namen. Anshel gaf Pierrot het teken voor hond, omdat hij zijn vriend zowel aardig als trouw vond, terwijl Pierrot het teken voor vos gebruikte voor Anshel, van wie iedereen zei dat hij de slimste jongen van de klas was. Als ze deze namen gebruikten bewogen hun handen zo:

Ze brachten bijna al hun vrije tijd samen door: ze voetbalden op het gras van de Champ-de-Mars, ze lazen dezelfde boeken. Ze waren zo dik bevriend dat Pierrot als enige de verhalen mocht lezen die Anshel 's avonds schreef in zijn slaapkamer. Zelfs madame Bronstein wist niet dat haar zoon schrijver wilde worden.

Dit is goed, gebaarde Pierrot dan met wapperende vingers terwijl hij Anshel een bundel pagina's teruggaf. *Wat ik leuk vond is dat stuk over het paard, en wanneer ze het goud vinden in die doodskist. Dit is niet zo goed*, ging hij dan verder, en gaf een tweede stapeltje terug. *Maar dat komt omdat je handschrift zo beroerd is dat ik sommige stukken niet kon lezen... En dit verhaal*, voegde hij er nog aan toe, terwijl hij met een derde pakket stond te zwaaien alsof hij bij een optocht was. *Dat slaat echt nergens op. Ik zou het maar in de prullenmand gooien als ik jou was.*

Het is experimenteel, gebaarde Anshel, die niets tegen kritiek had maar soms wat in de verdediging kon schieten over de verhalen die zijn vriend het minst waardeerde.

Nee, gebaarde Pierrot hoofdschuddend. *Het slaat gewoon nergens op. Je moet het nooit aan iemand laten lezen. Dan denken ze dat je gek geworden bent.*

Ook Pierrot leek het leuk om verhalen te schrijven. Hij kon alleen nooit lang genoeg stilzitten om de woorden op papier te krijgen. Daarom installeerde hij zich op een stoel tegenover zijn vriend en begon lukraak te gebaren. Dan verzoon hij van alles, of hij beschreef een of andere gebeurtenis op school, waarbij Anshel nauwlettend toekeek, om het later voor hem op te schrijven.

‘Heb ik dit geschreven?’ vroeg Pierrot, wanneer hij ten slotte de pagina’s overhandigd kreeg en doorlas.

Nee, ik heb het geschreven, antwoordde Anshel dan hoofdschuddend. *Maar het is jouw verhaal.*

Émilie, Pierrots moeder, sprak nog maar zelden over zijn vader, al moest de jongen nog voortdurend aan hem denken. Wilhelm Fischer had tot drie jaar geleden bij zijn vrouw en hun zoon gewoond maar was in de zomer van 1933, een paar maanden na Pierrots vierde verjaardag, uit Parijs vertrokken. Pierrot herinnerde zich zijn vader als een lange man die het geluid van een paard nadeed wanneer hij hem op zijn brede schouders ronddroeg door de straten. Daarbij ging hij af en toe in een galop over, zodat hij het uitkraaide van plezier. Hij leerde zijn zoon ook Duits, om hem te helpen herinneren aan zijn afkomst, en deed zijn best om hem eenvoudige liedjes op de piano te leren, hoewel Pierrot wist dat hij nooit zo goed zou worden als zijn vader. Papa speelde oude wijsjes die het bezoek tot tranen toe ontroerden, vooral als hij er met zijn zachte maar indringende stem bij zong over herinneringen en weemoedigheid. Zijn muzikale talenten mochten te wensen over laten, Pierrot maakte het goed met zijn aanleg voor talen; hij schakelde moeiteloos heen en weer tussen het Duits tegen zijn vader en het Frans tegen zijn moeder. Zijn kunstje op partijtjes was de Marseillaise zingen in het Duits en daarop het Deutschlandlied in het Frans, een vaardigheid die de gasten aan tafel soms een wat ongemakkelijk gevoel bezorgde.

‘Ik wil niet dat je dat nog langer doet, Pierrot,’ zei

maman op een avond tegen hem, nadat zijn optreden tot lichte onenigheid met een paar burens had geleid. 'Leer maar iets anders als je wilt laten zien wat je kunt. Jongleren. Een goocheltruc. Op je hoofd staan. Alles is best, zolang er maar geen gezang in het Duits bij komt kijken.'

'Wat is er mis met Duits?' vroeg Pierrot.

'Ja, Émilie,' vroeg papa vanuit zijn leunstoel in de hoek, waar hij de avond had doorgebracht met te veel wijn drinken, zodat hij begon te tobben over de nare ervaringen die hem achtervolgden. 'Wat is er mis met Duits?'

'Heb je nog niet genoeg gehad, Wilhelm?' vroeg ze, terwijl ze zich met haar handen stevig op haar heupen naar hem omdraaide.

'Genoeg waarvan? Dat jouw vrienden mijn land beledigen?'

'Dat deden ze niet,' zei ze. 'Ze vinden het gewoon moeilijk om de oorlog te vergeten, dat is alles. Vooral degenen die geliefden hebben verloren in de loopgraven.'

'En toch komen ze zonder bezwaar bij mij over de vloer, eten ze van mijn tafel en drinken ze mijn wijn.'

Papa wachtte tot *maman* weer naar de keuken was gegaan, waarna hij Pierrot bij zich riep en een arm om zijn middel legde. 'Op een dag zullen we terugpakken wat van ons is,' zei hij. Hij keek de jongen recht in de ogen. 'En als het zover is moet je goed weten aan wiens kant je staat. Je mag dan in Frankrijk geboren zijn, en in Parijs wonen, maar je bent door en door Duits, net als ik. Dat mag je niet vergeten, Pierrot.'